

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci

Evangelia duminicii

- Luarea Crucii și urmarea lui Hristos -
(Marcu VIII, 34-38; IX, 1)

VIII. 34. Și chemând la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să- Mi urmeze Mie.

35. Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa.

36. Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul ?

37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său ?

38. Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri.

IX. 1. Și le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere.

Din tâlcuirea Evangheliei

Sf. Ioan Gură de Aur

Deoarece cuvintele lui Hristos despre patimile sale păreau că pricinuiseră multă frământare și tulburare în sufletele apostolilor, Hristos le spune: „Nu-i nevoie să vă frământați și să vă tulburați! Dacă socotiți că spusele Mele nu sunt pricinuitoare de nenumărate bunătăți, dacă socotiți că nu veți avea parte de bine de veți suferi și voi, nu vă silesc, nici nu vă constrâng; ci, dacă cineva vrea să Mă urmeze, pe acela îl chem. Să nu socotiți că a Mă urma înseamnă a face numai ceea ce faceți voi acum ! Nu ! Trebuie să vă osteniți mai mult, să înfrunțați primejdiile dacă voți să mergeți după Mine!” Hristos, pe aceia pe care-i iubește, pe aceia mai ales vrea să-i vadă biruitori și prin propriile lor puteri, nu numai prin ajutorul Lui.

Vezi cât de ușor de suportat își face Hristos cuvântul Lui ! Nu-i împresoară pe ucenicii Săi numai cu necazuri și suferințe, ci dă întregii lumi o dogmă de obște, spunând: „Dacă vrea cineva!” Fie femeie, fie bărbat, fie conducător, fie supus, să meargă pe această cale!

Nu te îngriji de lucruri străine! Îngrijește-te de tine și de cele ale tale! Iar dacă ai spune că îmbogățindu-te te desfătezi de ostenele tale, arată-mi că îți este fericit sufletul și atunci voi crede ! Că sufletul este bunul ce la mai de seamă pe care îl avem. Dacă trupul se îngrașă, iar sufletul se ofilește nu îți este de vreun folos buna stare a trupului, după cum când slujnica este veselă, bunăstarea slujnicei nu-i de nici un folos stăpânei ei pe moarte și nici frumusețea îmbrăcămintei, de vreun folos pentru un trup bolnav. Dar Hristos îți va spune iarăși: „Ce va da omul în schimb pentru sufletul lui ?” Mereu și mereu îți poruncește să te ocupi numai de suflet și numai de el să te îngrijești.

Cea mai mare parte a vieții noastre o ducem în nesimțire; copilăria ne este plină de ignoranță; bătrânețea iarăși ne veștejește simțirea; vârsta de la mijloc, puțină câtă este, este singura care mai poate să ne bucure în chip conștient de bucuria de a trăi; dar, mai bine spus, nici aceasta nu ne bucură curat de viață, că e pângărită de nenumărate griji și de ostenele. De aceea, vă rog să căutăm bunătățile cele veșnice și nemuritoare, să căutăm viața care nu îmbătrânește niciodată. Poți trăi și în oraș și să duci viața pe care o duc monahii în pustie; poți avea și soție, poți locui în casă și în lume și să te rogi, să fii cu inima zdrobită.

Duhul rugăciunii începătorului

Două au fost motivele care m-au determinat să caut în Scriptură și în Sfinții Părinți condițiile minime ale unei rugăciuni: împietrirea inimii mele și cuvântul Domnului din Sfânta Scriptură care spune: *"Blestemat cel ce face lucrul Domnului cu nebăgare de seamă"* (Ieremia 48,10). Cu toate că, personal, încă nu am ajuns să împlinesc nici una din condițiile Sfintei Rugăciuni, cel puțin acum în măsura în care le cunosc, măcar teoretic, acestea îmi hrănesc mintea cu adevărul și inima cu smerenia. Iată câteva sfaturi culese de la sfinții părinți:

1. Rugăciunea este înălțarea cererilor noastre către Dumnezeu. Așadar, pentru a ne ruga, este nevoie de detașare față de lucrurile pământești.

2. Temeiul rugăciunii stă în aceea că omul năzuiește spre primirea fericirii pe care a avut-o, dar a pierdut-o, iar sufletul mereu caută pe Dumnezeu.

3. Împlinirea rugăciunii vine din marea milostivire a lui Dumnezeu față de neamul omenesc. Să nu spui în sinea ta: "Sunt păcătos; oare Dumnezeu mă va asculta? Dacă ești păcătos, tocmai pentru tine sunt cuvintele de mângâiere ale Mântuitorului: *"N-am venit să chem pe cei drepecți ci pe cei păcătoși"* (Matei 9,13).

4. Omul se pregătește pentru rugăciune tăind cu sabia credinței grijile deșarte, cerând iertare pentru toate greșelile cu inima nefățarnică, dând mulțumire lui Dumnezeu pentru toate necazurile vieții, îndepărtând de la sine împrăștierea și visarea, nutrind frica evlavioasă.

5. Cele dintâi cuvinte ale Mântuitorului către neamul omenesc cel căzut au fost: *"Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor"*. Deci adevărata rugăciune este glasul adevăratei pocăințe: *"duhul umilit, inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi"* (Psalm 50,18)

6. *"Feriți cei săraci cu duhul"* (adică cei care au despre sine părerea cea mai smerită) care se roagă având conștiința adâncă a sărăciei lor, *"că acelora este Împărăția Cerurilor"* (Matei 5,3). *"Feriți cei ce plâng"* în rugăciunile lor cu simțire și smerenie, *"că aceia vor fi mângâiați"*. (Matei 5,4)

7. *"Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur"* (Psalm 2, 11), spune Psalmistul David, iar Proorocul Isaia grăiește din partea lui Dumnezeu: *"Și spre cine voi căuta, fără numai, spre cel smerit și blând și care tremura de cuvintele mele?"* (Is. 66, 2) *"Căutat-a spre rugăciunea celor smeriți și nu a disprețuit cererea lor."* (Psalm 101,18). El este Cel Ce dă viața (adică mântuire) celor cu inima zdrobită (Isaia 57,15).

8. „De-ar sta cineva pe cea mai înaltă treaptă a virtuții, dacă nu se roagă simțindu-se păcătos rugăciunea lui este lepădată de Dumnezeu” – zice Sfântul Isaac Sirul.

9. Iar Sfântul Atanasie observă: „în ziua în care nu plâng pentru mine, socot că sunt în înșelare de sine”.

10. „Chiar de am trece prin toate nevoițele, ele sunt neadevărate și neroditoare, dacă nu sunt însoțite de simțământul dureros al pocăinței” – cugetă Sfântul Ioan Scărarul.

11. Adu ca prinos Domnului în rugăciunile tale gândul simplu de prunc, nu elocvența, nu rațiunea. *"De nu va veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în Împărăția Cerurilor"* (Matei 18,3)

12. Vrednicia rugăciunii nu stă atât în cantitate, cât mai ales în calitate. Iar calitatea adevăratei rugăciuni stă în aceea ca mintea să se afle întru luare-aminte la rugăciune, iar inima să fie întru împreună simțire cu mintea. Rostește cuvintele cât mai lipsit de grabă: nici un cuvânt al rugăciunii tale să nu fie rostit fără a fi însuflețit de luare-aminte.

15. Atunci când simți uscăciune, împietrire a cugetului, nu părăsi rugăciunea; pentru stăruința ta și nevoința inimii, va pogorî la tine mila lui Dumnezeu

16. În vremea rugăciunii nu căuta extaze, nu îți pune în mișcare nervii, nu îți înfierbânta mușchii. Închipuirea este în rugăciune încă și mai vătămătoare decât împrăștierea. Împrăștierea face rugăciunea neroditoare.

17. Lasă gândurile părute bune și cugetările părute sfinte, ce vin la tine în timpul rugăciunii, care te trag la rugăciune.

18. Pentru începători sunt mai folositoare rugăciunile scurte și dese, decât cele îndelungate.

Inginer Gheorghe Aioanei

Sabia și coroana

Demult, un mare împărat a vrut să încerce înțelepciunea copilului său, moștenitorul tronului, și a așezat pe o masă coroana și sabia lui. Chemându-și fiul, i-a cerut să se gândească bine și să aleagă ce îi este mai de folos în viață. Băiatul a ales sabia.

- De ce tocmai sabia, l-a întrebat regele ?

- Pentru că prin sabie, pot câștiga și păstra coroana.

- Așa este, fiul meu, ai făcut o alegere bună. Însă, ține minte: la fel este și calea pe care trebuie să o urmeze fiecare om, fie el rege sau țaran de rând: Calea Crucii, a jertfei, a dăruirii de sine. Crucea este singura armă pe care o poți folosi în viață, în războiul de toată vremea, războiul cu diavolul, cu ispitele, cu neputința și cu tine însuși. Credința înseamnă luptă. Tu ai sabia prin care poți cuceri și păstra coroana, însă Crucea o avem cu toții și numai prin ea putem primi și păstra Cerul în sufletele noastre. Să nu uiți asta, fiul meu !

Text selectat de Antonia Mărgineanu

Liturghia pe înțelesul tuturor

(urmare din numărul trecut)

12. Care este semnificația Ecteniei pentru cei adormiți, ce urmează după Ectenia întreită ?

Sfânta Liturghie nu se săvârșește numai pentru cei vii ci și pentru cei morți, între unii și alții existând o legătură indestructibilă. Potrivit învățaturii Bisericii Ortodoxe, în intervalul dintre judecata particulară și cea universală, este posibilă intervenirea unei schimbări în starea celor adormiți, dar nu prin eforturile proprii a acestora din urmă. Astfel încât, rugăciunile stăruitoare, însoțite de jertfa Sfintei Liturghii și urmate de faptele de milostenie sunt cele mai potrivite mijloace prin care cei vii pot cere lui Dumnezeu ușurarea și iertarea păcatelor celor morți. Motivat de aceasta, alături de pomenirea morților la Proscomidie, Sfânta Liturghie cuprinde o ectenie specială pentru morți - *“Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu (N) și pentru ca să li se ierte lor toată greșeala cea de voie și cea fără de voie. Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletele lor unde dreptii se odihnesc. Mila lui Dumnezeu, împărăția cerului și iertarea păcatelor lor, de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeu nostru, să cerem - cu o scurtă dar cuprinzătoare rugăciune de dezlegare: “Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, Care ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat și ai dăruit viață lumii Tale, Însuși Doamne, odihnește sufletele adormiților robilor Tăi (N), în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea. Și orice greșeală au săvârșit ei cu cuvântul, cu lucrul, sau cu gândul, ca un Dumnezeu bun și iubitor de oameni, iartă-le lor. Că nu este om, care să fie viu și să nu greșească; numai Tu singur ești fără de păcat; dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvântul Tău, adevărul”*.

În timpul rostirii acestei rugăciuni și ecteniei se recomandă creștinilor a rosti în taină numele celor răposați: părinți, bunici, frați, surori, copii, nași, fini, prieteni, binefăcători, etc., adăugând la rugăciunea preotului, la momentul convenit: *Dumnezeu să-i ierte!*

13. Ce înseamnă Ectenia celor chemați și cum trebuie să înțelegem astăzi rugăciunile cuprinse în ea ?

În Biserica primelor veacuri creștine, citirea pericopei evanghelice reprezenta punctul culminant al Liturghiei catehumenilor (cei care se pregăteau să devină creștini), urmând apoi rugăciunile în legătură cu concedierea (plecarea) catehumenilor. În primul rând ei sunt îndemnați să se roage: *“Rugați-vă cei chemați Domnului”*. Apoi „credincioșii” (cei botezați) sunt îndemnați să se roage pentru

catehumeni. În timpul acestei ecteniei, preotul desface Sfântul Antimis, pregătindu-l astfel în vederea așezării pe el a Sfintelor Daruri.

S-ar putea obiecta că astăzi nu-și mai au rostul astfel de rugăciuni, pentru că nu mai există catehumeni. Această obiecție poate fi însă respinsă prin câteva argumente. Anume, că Sfânta Biserică prin caracterul ei universal, nu uită în rugăciunile ei liturgice nici pe cei neîncreștinați aflați în altă parte a lumii, rugându-se pentru unirea tuturor întru Hristos. Pe de altă parte, deși astăzi există rar persoane mature care să nu fi primit Sfântul Botez, totuși fiecare dintre participanții la Sfânta Liturghie se enumeră, cu inimă smerită, printre cei „chemați”, iar prin îndemnul diaconului: *“Rugați-vă cei chemați Domnului!”*, sunt astfel „chemați” la o reîncreștinare prin învățătură, prin spovedire curată, prin pocăință cu zdrobirea inimii și prin trăire, toți aceea care sunt “creștini doar cu numele”, care au îngropat “talantul” primit la Sfântul Botez și care sunt departe și cu fapta și mărturisirea de unitatea la care ne cheamă Biserica. Tot cel ce participă la Sfânta Liturghie, devine conștient că este departe de existența și de faptele celor credincioși, că chiar dacă L-a mărturisit pe Hristos, încă nu a început să-și trăiască viața după poruncile Lui, simte că și-a însușit cuvântul Lui doar la modul rațional, fără să-l facă să prindă viață, îi dă seama că practică o credință rece, că-i lipsește flacăra dragostei atotiertătoare față de aproapele, că deși botezat în numele lui Hristos, n-a ajuns la acea renaștere în Duh, fără de care creștinismul său nu are nici o valoare.

La ectenia pentru cei chemați, creștinul este îndemnat să rostească în taină numele celor din preajma sa, ale căror fapte negative le cunoaște, pentru ca Domnul „să-i învețe cuvântul adevărului” și „Să le descopere Evanghelia dreptății” și de asemenea să se roage pentru prietenii și cunoscuții care, deși creștini, se manifestă ca păgânii, pentru cei ce ne urăsc sau ne fac nedreptate și supărare, pentru vrăjmașii noștri „ca Dumnezeu să-i unească cu Sfânta Biserică”.

Preotul se roagă în taină pentru cei chemați, dar și pentru cei ce, cu sufletul smerit, s-au așezat pe ei în rândul celor chemați, rostind următoarele cuvinte: *“Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, Care ai trimis mântuire neamului omenesc pe Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos caută spre robii Tăi cei chemați, care și-ai plecat grumajii înaintea Ta, și-i învrednicește pe dânșii, la vremea potrivită, de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmântul*

nestricăciunii; unește-i pe dânșii cu sfânta Ta sobornicească și apostolească Biserică și-i numără pe dânșii cu turma Ta cea aleasă”.

Scopul participării catehumenilor la Liturghie îl constituia instruirea lor în adevărurile de credință și de viață creștină, neparticipând la Taina Sfintei Jertfe. De aceea, diaconii rosteau în mod repetat invitația: *“Câți sunteți chemați, ieșiți, cei chemați ieșiți, câți sunteți chemați, ieșiți, ca nimenea din cei chemați să nu rămână”.* Cu aceste formule se încheie partea întâi a Sfintei Liturghii, Liturghia catehumenilor, a celor chemați la viață creștină.

14. Care este începutul Liturghiei credincioșilor ?

Liturghia credincioșilor începe cu ectenia: *“Câți suntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm”*, ce se rostește în continuarea formulelor pentru ieșirea catehumenilor. În timpul acesteia preotul rostește în taină două rugăciuni simbolice numite “pentru credincioși”. În cea dintâi dintre ele, liturghisitorii mulțumesc lui Dumnezeu, cum se face în chip expres mai ales în Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur, pentru că le-a ajutat să aducă și acum Sfânta Jertfă pentru păcatele lor și ale credincioșilor, cerând în același timp să le asculte rugăciunile și să le ajute să săvârșească această lucrare în stare de vrednicie, *“întru mărturia curată a cugetului”*: *“Mulțumim Ție, Doamne, Dumnezeul Puterilor, Care ne-a învrednicit pe noi a sta și acum înaintea sfântului Tău jertfelnic și a cădea la îndurările Tale, pentru păcatele noastre și pentru păcatele cele din neștiință ale poporului. Primește Dumnezeule, rugăciunea noastră; fă-ne să fim vrednici a-Ți aduce rugăciuni, cereri și jertfe fără de sânge pentru tot poporul Tău; și ne învrednicește pe noi, pe care ne-ai pus întru această slujbă a Ta, cu puterea Duhului Tău celui Sfânt, ca fără de osândă și fără de sminteală, întru mărturia curată a cugetului nostru, să Te chemăm pe Tine în toată vremea și în tot locul și, auzindu-ne pe noi, milostiv să ne fii nouă, întru mulțimea bunătății Tale”.*

În cea de-a doua rugăciune, liturghisitorii stăruie din nou în cererea lor către Dumnezeu să le curețe trupurile și sufletele de orice întinăciune, pentru a fi astfel pregătiți pentru oficiul de aducere a Jertfei, rugându-se în același timp să se dăruiască și credincioșilor - *“celor ce se roagă împreună cu noi “-desăvârșirea spirituală, spre a ajunge astfel să se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului: “Iarăși și de multe ori cădem la Tine și ne rugăm Ție, Bunule și Iubitorule de oameni ca privind spre rugăciunea noastră, să curățești sufletele și trupurile noastre de toată necurăția trupului și a duhului și să ne dai nouă să stăm nevinovați și fără*

de osândă înaintea sfântului Tău jertfelnic. Și dăruiește, Dumnezeule, și celor ce se roagă împreună cu noi spor în viață, în credință și în înțelegerea cea duhovnicească. Dă lor să-Ți slujească totdeauna cu frică și cu dragoste și întru nevinovăție și fără osândă să se împărtășească cu Sfintele Tale Taine și să se învrednicească de cereasca Ta împărăție”.

Prin aceste două rugăciuni de la începutul Liturghiei credincioșilor, ca și prin celelalte rugăciuni rostite tainic în cursul Liturghiei - asupra cărora vom stăruie în numerele viitoare ale foii noastre parohiale - liturghisitorii imploră neîncetat mila și harul dumnezeiesc, spre a-i întări cu puterea Sfântului Duh pentru săvârșirea Jertfei Euharistice, curățindu-i de tot ce ar putea să tulbure simțurile și ferindu-i de orice faptă rea, pentru că numai astfel, *“păziți sub stăpânirea Ta”* - precum încheie ecfonisul ultimei ectenii și rugăciuni de la începutul Liturghiei credincioșilor - pot aduce cu vrednicie slavă lui Dumnezeu. *(va urma)*

Bibliografie:

1. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1989
2. *Credința Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1996
3. Vintilescu, Petre, *Liturghierul explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Biseicii Ortodoxe Române, București, 1998
4. Vuiescu, C.; C. Dron, *Sfânta Liturghie lămurită pe înțelesul tuturor*, Editura “Credința Strămoșească”, Argeș, 2002

Din sinaxarul săptămânii

În ziua de 19 septembrie, sunt pomeniți Sfinții Mucenici Trofim, Savatie și Dorimedont, care au trăit în timpul împăratului Probus ce stăpânea la Roma și al dregătorului Eliodor în Antiohia. Se vor remarca ca fervenți luptători împotriva cultelor idolești, fapt pentru care vor îndura îndelungate prigoniri din partea autorităților vremii. Pentru ale lor ostenele și sfârșit martiric vor primi cununa muceniciei.

24 septembrie: *Întâia Muceniță și Întocmai cu Apostolii Tecla* (importante referințe și semnificații ale acestor sărbători găsiți în numărul 31 al Foii parohiale “*Credința și fapta*”)

După Proloagele, vol. I

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul 276 450 deschis la Raiffeisen Bank, filiala Iași.